

Nr 52.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1937 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Majt:s proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 44 § och 81 § 4 mom. lagen den 4 juni 1918 (nr 422) om fattigvården, m. m.

Genom en den 19 mars 1937 dagtecknad proposition, nr 278, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) **Lag**

angående ändrad lydelse av 44 § och 81 § 4 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 44 § och 81 § 4 mom. lagen den 14 juni 1918 om fattigvården¹ skola erhålla följande ändrade lydelse:

44 §.

Jämte det övervakande av fattigvården i länen, som enligt 43 § åligger Konungens befallningshavande, ankommer det på socialstyrelsen att med biträde av statens inspektör för fattigvård och barnavård verka för fattigvårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling ävensom öva uppsikt över de i 33 § omförmälda arbetshemmen. Angående socialstyrelsens och inspektörens verksamhet i ovannämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

81 §.

4 mom. Konungens befallningshavandes utslag, som i 1 mom. avses, ävensom kammarrättens utslag i dylika mål skola genom den myndighets försorg, som meddelat utslaget, skyndsamt delgivas, förutom sökande och klagande, jämväl förklarande i de fall, då antingen genom utslaget försörjnings- eller ersättningskyldighet honom ådömts eller ock målet av honom såsom sökande först anhängiggjorts; och skall bevis om delgivningen vederbörande vid anfordran tillhandahållas.

Denna lag träder i kraft såvitt avser 81 § 4 mom. den 1 juli 1937 och beträffande 44 § den 1 januari 1938.

¹ Senaste lydelse av 44 §, se SFS 1924: 362.

3) Lag

angående ändrad lydelse av 2 och 4 §§ lagen den 20 mars 1936 (nr 56) om socialregister.

Härigenom förordnas, att 2 och 4 §§ lagen den 20 mars 1936 om socialregister skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

2 §.

I socialregistret skola antecknas:

- 1) de personer, — — — kommunens organ;
- 2) inom kommunen boende personer, vilka uppbära tilläggspension enligt lagen om folkpensionering, understöd enligt förordningen om invalidunderstöd, blindhetsersättning, mödrahjälp, barnbidrag eller bidragsförskott eller som med bidrag av allmänna medel åtnjuta sjukvård eller yrkesutbildning, varom i 8 § lagen om folkpensionering förmäles, för förebyggande eller hävande av arbetsförmåga;
- 3) personer, som — — — i registret.

4 §.

Beslutar kommunalt organ, att hjälp skall utgå till viss person, skall beslutet omedelbart delgivas det registerförande organet. Sådan delgivningsplikt åligger pensionsnämnd ifråga om tilläggspension, invalidunderstöd och barnbidrag, dess ordförande ifråga om blindhetsersättning och bidrag av allmänna medel för sjukvård eller yrkesutbildning, varom i 2 § 2) sägs, samt barnavårdsnämnd ifråga om mödrahjälp och bidragsförskott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för propositionen, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Ändringar i barnavårdslagen och lagen om socialregister i anledning av förslag till förordning om mödrahjälp.

Enligt lagen den 20 mars 1936 (nr 56) om *socialregister* skall i varje kommun föras ett socialregister över hjälpverksamheten inom kommunen. I 2 § angivas de personer, vilka skola antecknas i registret, och i 4 § stadgas skyldighet för kommunalt organ, som har att besluta i eller eljest har att skaffa med ärende rörande hjälpverksamhet, att underrätta det registerförande organet om beslut, vari hjälp förklarats skola utgå till viss person.

Genom proposition (nr 38) har Kungl. Maj:t föreslagit denna riksdag bl. a. att antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om mödrahjälp. Efter förslag av andra lagutskottet (utlåt. nr 38) har riksdagen den 5 maj 1937 i huvudsak antagit berörda förslag.

I *förevarande proposition* framhåller föredragande departementschefen, statsrådet Möller, att den föreslagna mödrahjälpen torde tillhöra sådan understödsverksamhet, varom anteckning borde göras i socialregistret, samt förordar, att därav betingade tillägg göras till nu nämnda paragrafer i lagen om socialregister.

I 2 § 3 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (*barnavårdslagen*) erinras, att om vissa på barnavårdsnämnden ankommande åtgärder är stadgat i lagarna om äktenskaplig börd, om barn i äktenskap, om adoption, om barn utom äktenskap, om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket samt om förmynderskap ävensom i 14 kap. 45 § strafflagen och i lagen innefattande bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande vissa minderåriga.

Föredragande departementschefen framhåller, att de föreslagna bestämmelserna om mödrahjälp påkalla, att i 2 § 3 mom. barnavårdslagen en erinran införes jämväl om de skyldigheter, vilka enligt lagen om socialregister och förordningen om mödrahjälp åvila barnavårdsnämnden eller dess ordförande.

Ändring i barnavårdslagen i anledning av ifrågasatt utbyggnad av den år 1936 beslutade skyddshemsorganisationen.

Kungl. Maj:t har till denna riksdag avlåtit proposition (nr 177) angående anslag till skyddsuppfostran m. m. Av det nämnda proposition bilagda utdraget av statsrådsprotokollet framgår, att viss utbyggnad ifrågasatts av den av 1936 års riksdag beslutade skyddshemsorganisationen, sådan den finnes angiven i 43 § barnavårdslagen i dess lydelse enligt lag den 12 juni 1936 (nr 266). Utöver där upptagna olika slag av skyddshem föreslås således inrättande för vardera könet av ytterligare ett slags skyddshem — jordbrukshem — nämligen för vanartade över den egentliga skolåldern, vilka med avseende å förståndsutvecklingen äro efterblivna. Dessutom förordas bemyndigande för Kungl. Maj:t att vid behov medgiva intagande i sådant skyddshem även av person, som omhändertagits för skyddsuppfostran efter fyllda aderton år.

Statsutskottet har i sitt över nämnda proposition avgivna utlåtande nr 174 hemställt, att riksdagen måtte godkänna de jämkningar i den år 1936 beslutade skyddshemsorganisationen, som angivits i statsrådsprotokollet.

I *förevarande proposition* föreslås av ovan omförmälda förslag betingade ändringar i 43 § 1 mom. barnavårdslagen.

Ändring i fattigvårdslagen i anledning av förslag rörande begränsning i länsstyrelsernas arbetsuppgifter.

Jämlikt 81 § 4 och 5 mom. *fattigvårdslagen* skola kammarrättens utslag i vissa fattigvårdsmål skyndsamt genom länsstyrelsens försorg delgivas, förutom sökande och klagande, jämväl förklarande i de fall, då antingen genom utslaget försörjnings- eller ersättningsskyldighet ådömts honom eller ock målet av honom såsom sökande först anhängiggjorts. Bevis om delgivningen skall på anfordran tillhandahållas vederbörande av länsstyrelsen.

Enligt 84 § 3 mom. *barnavårdslagen* skola bestämmelserna i, bland annat, 81 § 4 mom. *fattigvårdslagen* äga motsvarande tillämpning beträffande mål enligt förstnämnda lag.

Kungl. Maj:t har till denna riksdag avlåtit proposition (nr 178) angående anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1937/1938. Av det nämnda proposition bilagda utdraget av statsrådsprotokollet framgår, att i det av länsstyrelseutredningen den 17 december 1936 avlämnade betänkandet med förslag angående länsstyrelsernas organisation jämte därmed sammanhängande spörsmål (statens offentliga utredningar 1936: 56) beträffande frågan om åtgärder för att åstadkomma begränsning i länsstyrelsernas arbetsuppgifter anförts, bland annat, att lättnad i arbetsbördan skulle kunna åstadkommas därigenom, att kammarrätten direkt hos vederbörande magistrat, stadsstyrelse, poliskammare eller landsfiskal påkallade handräckning för delgivning av kammarrättens utslag i fattigvårds- och barnavårdsmål enligt 81 § 4 och 5 mom. i *fattigvårdslagen* samt 84 § 3 mom. i *barnavårdslagen*. Till den länsstyrelse, som i första hand fattat beslut i målet eller ärendet, borde emellertid i enlighet med det förfaringsätt, som praktiserades av hovrätterna, översändas en avskrift av utslaget.

I nämnda proposition anförde departementschefen, att den av länsstyrelseutredningen förordade förenklade handläggningen av delgivning av kammarrättens utslag i fattigvårds- och barnavårdsmål syntes böra genomföras.

Statsutskottet har i sitt över propositionen nr 178 avgivna utlåtande, nr 162, icke haft något att erinra mot departementschefens berörda yttrande.

I *förevarande proposition* uttalar föredragande departementschefen, att då 81 § 4 mom. *fattigvårdslagen* innehåller uttrycklig föreskrift, att delgivning av ifrågavarande utslag ovillkorligen skall ske genom länsstyrelsernas försorg, ändring erfordras av nämnda lagrum.

Ändringar i fattigvårds- och barnavårdslagarna i anledning av förslag rörande förändrad organisation av socialstyrelsen.

44 § *fattigvårdslagen* har nu följande lydelse:

Jämte det övervakande av fattigvården i länen, som enligt 43 § åligger Konungens befallningshavande, ankommer det på statens inspektör för

fattigvård och barnavård att verka för fattigvårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling. Han har ock att öva uppsikt över de i 33 § omnämnda arbetshemmen. Angående inspektörens verksamhet i ovannämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

Barnavårdslagen innehåller i 21 § första stycket följande bestämmelser:

Jämte det övervakande av samhällets barnavård, som enligt 20 § åligger länsstyrelserna, ankommer det på statens inspektör för fattigvård och barnavård att verka för barnavårdens ändamålsenliga anordnande och främja dess utveckling. I fråga om inspektörens verksamhet i nämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

Kungl. Maj:t har till denna riksdag avlåtit proposition (nr 266) angående socialstyrelsens organisation m. m.

I det vid nämnda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet har behandlats, bland annat, frågan om överflyttning av den centrala handläggningen av ärenden rörande fattigvård och barnavård från socialdepartementets byrå för ärenden av detta slag till socialstyrelsen. I statsrådsprotokollet anförde föredragande departementschefen, att han vore av den uppfattningen, att ledningen av statens inspektion för fattigvård och barnavård borde vara förlagd utanför Kungl. Maj:ts kansli, att nämnda inspektion borde utövas av ett enda organ samt att socialstyrelsen bäst lämpade sig härför. I samband med inspektionens överflyttande till socialstyrelsen skulle en särskild byrå inrättas inom styrelsen för ärenden rörande fattigvård och barnavård. Statens inspektör för fattigvård och barnavård borde bliva chef för byrån. I konsekvens härmed borde sådan ändring vidtagas i fattigvårds- och barnavårdslagarna, att överinseendet över här ifrågavarande verksamhet skulle tillkomma socialstyrelsen.

Statsutskottet, som behandlat denna proposition, har i sitt utlåtande nr 171 tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

I *förevarande proposition* uttalar föredragande departementschefen, att han i anslutning till ovannämnda proposition nr 266 föreslår sådana ändringar i 44 § fattigvårdslagen och 21 § barnavårdslagen, att den i nämnda stadganden omnämnda verksamheten, vilken innefattar åtgärder för fattigvårdens och barnavårdens ändamålsenliga ordnande, främjande av dess utveckling samt uppsikt över arbetshem, varom förmäles i 33 § fattigvårdslagen, anförtros åt socialstyrelsen.

Ändringar i barnavårdslagen och lagen om socialregister i anledning av lagförslag rörande barnbidrag och bidragsförskott.

Kungl. Maj:t har i proposition (nr 276) föreslagit denna riksdag att antaga vid propositionen fogade förslag till lag om barnbidrag samt lag om förskottering av underhållsbidrag till barn m. m.

Sammansatta stats- och andra lagutskottet har i sitt över propositionen avgivna utlåtande nr 1 i huvudsak tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag.

I *förevarande proposition* uttalar föredragande departementschefen, att då utgivandet av barnbidrag och bidragsförskott torde tillhöra sådan under-

stödsverksamhet, varom anteckning borde göras i socialregistret, av förslagen betingade ändringar borde göras i 2 och 4 §§ lagen om socialregister.

De föreslagna bestämmelserna om bidragsförskott torde enligt departementschefens uppfattning påkalla, att i 2 § 3 mom. barnavårdslagen en erinran infördes om de skyldigheter, som enligt lagen om förskottering av underhållsbidrag till barn åvilade barnavårdsnämnden eller dess ordförande.

Vid granskning av nu föreliggande lagförslag har utskottet icke funnit anledning till erinran mot desamma och får därför hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 29 maj 1937.

På andra lagutskottets vägnar:

SIGFRID HANSSON.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sigfrid Hansson, Linder, P. Sandström, Hagman, Sam Larsson, Norman, Nordborg* och *Holstenson*;

från andra kammaren: herrar *Österström, Hage, Pettersson* i Hällbacken, *Molander, Hermansson, Thorell* och *Gardell* samt fröken *Andersson*.

Reservation

av herr *Sam Larsson*, vilken ansett, att utskottet bort avstyrka de föreslagna ändringarna i 44 § fattigvårdslagen och 21 § barnavårdslagen.
